

College Aruba financieel toezicht
Prof. dr. A. F.P. Bakker
L.G. Smith Boulevard 68
La Picola Marina
Oranjestad, Aruba

uw referentie
Cft 201500297

ons referentie
MFO/CAFT 0005-15

Datum
10 december 2015

Betreft

Reactie op advies CAft 3e uitvoeringsrapportage 2015 Aruba

Geachte heer Bakker,

Met kenmerk Cft 201500297 d.d. 27 november 2015 hebben wij van u een reactie ontvangen op de derde uitvoeringsrapportage 2015 Aruba. Wij danken u voor uw reactie en willen tegelijkertijd van onze zijde enig commentaar geven op de door u getrokken conclusies en gedane aanbevelingen.

Deze brief is in afschrift aan de Voorzitter van de Staten verstuurd.

Inleiding

Wij hebben meermalen voorgesteld om alvorens van uw reactie en of advies aan ons aan te bieden en te publiceren, deze eerst aan ons als eindconcept voor te leggen ten behoeve van het leveren van commentaar op mogelijke feitelijke onjuistheden of voorstellingen van zaken die tot een vertekend beeld zouden kunnen leiden. Uw reactie op ons voorstel was dat de LAft voldoende waarborgen biedt voor hoor en wederhoor in het begrotingstraject. Het is evenwel spijtig om te moeten vaststellen dat wij een concept van deze reactie niet voorgelegd hebben gekregen. Wij spreken wederom de hoop uit dat u samen met de opening van een kantoor in Aruba de communicerende samenwerking wilt bestendigen.

Rapportage

Uw college geeft in haar advies aan dat in voldoende mate de aanbevelingen van CAft in het kader van de verbetering van de rapportage zijn opgevolgd. Hierdoor is de inhoud van de derde uitvoeringsrapportage vollediger ten opzichte van de voorgaande rapportages, en geeft een relatief duidelijk beeld van de begrotingsrealisatie tot en met het derde kwartaal 2015. Dezerzijds is het Land content om te vernemen dat het gehanteerde rapportage formaat nu beter is afgestemd op de informatiebehoefte, en dat uw college positief staat tegenover het beleid om voortaan een vereenvoudigd en eenduidig meerjaren kader te gaan hanteren.

Samen met uw college zal invulling worden gegeven aan het advies om de onderbouwing van de begrote middelen en uitgaven in zowel de begroting als de uitvoeringsrapportage te verbeteren.

Hantering van BBP

Uw college geeft als aanbeveling om voortaan recentere ramingen van het BBP van de Centrale Bank van Aruba te gebruiken om hiermee overschrijdingen van de tekortnorm te vermijden.

Wij stellen samen met u vast dat de Centrale Bank van Aruba met regelmaat haar prognose inzake het BBP aanpast. U zal het met ons eens zijn dat dit geen aanleiding i.e. geen directe noodzakelijkheid vormt om telkenmale de begroting aan te passen en als gevolg hiervan met suppletoire begrotingen te komen. U heeft immers kunnen vaststellen dat het Land omwille van transparantie, in de regel alleen gepubliceerde BBP's van de CBA hanteert.

Van belang is dat er tussen het Land en CAft heldere afspraken worden gemaakt over de te hanteren officieel gepubliceerde prognose BBP's.

Begrotingsuitputting

Uw college concludeert uit de derde kwartaalrapportage 2015 dat de begrotingsuitvoering achter op het schema ligt. Tegelijkertijd wordt vermeld dat de uitgaven in het derde kwartaal 74.3% bedragen en de middelen 69.1% van wat begroot is. Dit betekent dat de uitgaven tot en met het derde kwartaal onder de 75%-norm zitten. Verder haalt uw college aan dat in de voorgenomen begrotingswijzigingen voor 2015 (BW2015), de uitgaven hoger zullen uitvallen dan begroot en dat deze overschrijding naar verwachting met incidentele middelen bekostigd zal worden. Uw college betwijfelt dat de geraamde extra middelen voor een bedrag van AFL. 63 miljoen in de begrotingswijziging, op korte termijn realiseerbaar zijn.

Wij stellen vast dat het verondersteld achterlopen op het schema, een puur rekenkundige exercitie is (c.q. $\frac{3}{4}$ van de begrotingsuitputting) i.e. dat de middelen met 5.9% achterlopen op de begroting 2015. Het is van belang om in de conclusie mee te nemen dat de kohieren van grondbelasting aan het einde van het derde kwartaal uitgebracht zijn en dat overige ontvangsten als gevolg van de bij u bekend zijnde seizoensinvloeden, pas in het vierde kwartaal verwerkt worden.

Financieringstekort

Uw college voorspelt, gebaseerd op een "worst case scenario", dat het financieringstekort van het Land eind 2015 4.5% zal bedragen en signaleert ook dat door de begrotingswijziging 2015, de financieringsbehoefte in 2015 met AFL. 20 mln. verhoogd wordt.

Het Land is van mening dat de extra voorgestelde middelen wel degelijk realiseerbaar zijn. Bovendien geven de PEFA bevindingen aan dat het Land consequent is in de geboekte resultaten, en dat die niet veel afwijken van wat in de begroting wordt opgenomen. Conform onze voorcalculatorische doorrekeningen op basis van de meest actuele begrotingsgegevens en rekening houdend met de PEFA bevindingen, zal het financieringstekort eind 2015 2.6% bedragen met een afwijking van maximaal 0.1%. Wij verwijzen u verder naar de begrotingswijziging 2015.

De informatie in de derde kwartaalrapportage 2015 is inmiddels achterhaald: in onderstaand tabel 1 wordt een nadere toelichting gegeven op de financieringsbehoefte over 2015.

Tabel 1: Financieringsbehoefte 2015

Alle bedragen zijn in AFL. mln.	B2015	B2015 (incl. BW)	Vershil
1. Financieringstekort	168.3	139.9	-28.7
2. Aflossingen	116.0 ¹	176.5	+60.5
3. Financieringsbehoefte [1+2]	284.3	316.1	+31.8

De aflossingen zijn gestegen met AFL. 60,5 mln. afkomstig van de SVb kwijtschelding, terwijl het financieringstekort is verlaagd met AFL. 28.7 mln.

Omdat het merendeel van de tegenvallers van incidentele aard zijn, heeft het Land besloten om deze ook te dekken met incidentele middelen, waarmee het Land invulling geeft aan aanbeveling #1 van uw college om zoveel mogelijk additionele maatregelen te nemen, om de rest van 2015 binnen de financiële kaders te blijven. De drie nu voorgestelde begrotingswijzigingen die het meest zullen opleveren zijn de verkoop van onroerende goederen en gronden, de actualisering van het dividendbeleid en de kwijtschelding door de Sociale Verzekeringsbank (SVb). Het verkoopproces is al opgestart en naar stellige verwachting zullen de gebouwen dit jaar overgedragen zijn. De aanpassing van het dividendbeleid is reeds met de deelnemingen besproken en het Land is nu in afwachting van de slotdividenden. Voor wat betreft de SVb kwijtschelding is deze reeds wettelijk geregeld en dient conform LAft budgettair verwerkt te worden (zie bijlage 1). Hiermee is gevolg gegeven aan aanbeveling nummer #2 van uw college Met betrekking tot aanbeveling #4, tracht het Land met de nieuwe consolidatiemaatregelen van MRJ 2017-2020 en de meest renderende legaat van MRJ 2014-2018 (die in de nieuwe maatregelen van MRJ 2017-2020 opgenomen zijn) de groei van de personeelsuitgaven structureel te verlagen.

Financieel beheer

Uw college stelt nu vast dat er behoorlijk wat moet gebeuren op het gebied van financieel beheer en dat de score van de self assessment van 42% laat zien dat het financieel beheer nog niet op orde is.

In samenhang met de informatie in de derde uitvoeringsrapportage 2015 is het voor ons onbegrijpelijk dat u in uw reactie wederom terug grijpt naar de PEFA self-assessment nulmeting welke Aruba in juli 2015 heeft verricht. Wij zijn het met u eens dat het proces om te komen tot een verbetering van de kwaliteit van het financieel beheer nog niet voltooid is, evenals de wens van het Land om de kwaliteit van het financieel beheer nog verder te willen verhogen in samenwerking met uw college.

¹ De aflossingen zijn gecorrigeerd met een verlaging van Afl. 12.2 mln. als gevolg van een met kredietverleners overeen-gekomen uitstel van betaling.

Het is u bekend dat Land Aruba sinds 2008 in verband met het Europees Ontwikkelings fonds (EOF) in PEFA formaat rapporteert over het financieel beheer. Ook het EOF toetst sinds 2008 het financieel beheer conform de PEFA systematiek. Aruba scoort ruim voldoende op de gestelde eisen. U bent in het bezit van deze EOF PEFA rapporten. Het Land werkt sinds 2010 (reeds vóór het tijdperk CAft) gestaag aan haar financieel beheer en heeft al meerdere vorderingen gemaakt ter versterking en verbetering van het financieel beheer. Denk aan o.a.: project DETOX (data verschoning); project E1 (vernieuwing van het centraal financieel administratief systeem van het Land); project PSA (vernieuwing van het payroll systeem) en het in maart 2015 aan de Staten aangeboden verbeterplan.

Vervolgens heeft u in juli 2015 het concept PEFA self assessment rapport van ons ontvangen. Uit dit PEFA rapport blijkt dat we op 17 van de 28 PEFA indicatoren hoger of gelijk scoren dan de zogenaamde core-score (norm). U heeft medio augustus doorgegeven geen inhoudelijk commentaar te hebben op dit concept. Volledigheidshalve worden deze scores in een overzicht als bijlage 2 bijgevoegd. Daarnaast geeft u in uw reactie op de derde kwartaalrapportage 2015 zelf aan dat u heeft vastgesteld dat 9 PEFA indicatoren positief worden beïnvloed door de thans in gang zijnde verbeteracties. U heeft aangegeven content te zijn met een zogenaamde hybride aanpak, omdat hiermee het beste van de systematieken wordt gebruikt en meer tegemoet wordt gekomen om het bestuur, management en medewerkers te helpen bij het realiseren van de gestelde doelen door kansen (of mogelijkheden) te benutten en risico's te beheersen. Door deze aanpak wordt in ieder niet enkel en alleen vanuit een lage(re) PEFA score gehandeld, maar wordt geheel conform de frame-work gedachte van PEFA, het financieel beheer vanuit de onderkende processen tezamen met de PEFA indicatoren verbeterd. Tevens wordt ook de capaciteit (kwalitatief en kwantitatief) die beschikbaar is, in acht genomen.

Tijdens een drietal overleggen met het secretariaat van uw college, tijdens het overleg met u en uw collegeleden maar ook schriftelijk, hebben wij u gevraagd om conform artikel 19 lid 2 inhoudelijke aanbevelingen en formats aan te leveren, rekening houdend met de bevindingen van de CAD en rapporten van de ARA. Omdat wij deze tot op heden nog niet hebben mogen ontvangen, doen wij wederom het verzoek aan u.

Tot slot

In gezamenlijk overleg en met de juiste en volledige berichtgeving zetten wij wederom een stap in de goede richting in het bereiken van begrotingsevenwicht.

Hoogachtend,

Minister van Financiën en Overheidsorganisatie
mr. Angel R. Bermudez

Bijlage 1: Budgettaire verwerking SVb kwijtschelding

Bijlage 2: PEFA scores 2008-2015

Bijlagen

Bijlage 1: Budgettaire verwerking SVb kwijtschelding

Alle bedragen zijn in Afl. mln.

	SVb	Land
A] Vordering schommelfonds AOV/AWW:	+ 60.5	-60.5
Kwijtschelding in verband met onderlinge kwijtscheldingen	-60.5	+60.5
tussen		
de verschillende fondsen:		
	Resultaat:	0
	0	0
B] Deze kwijtschelding is als volgt verwerkt in OB2015 (incl. BW):		
Kapitaaluitgaven:		-60.5
Financieringsmiddelen:		+60.5
	Resultaat:	0

Toelichting:

Deze kwijtschelding is een boekhoudkundige correctie die de financiële positie van het fonds niet aantast. Uit de laatste informatiewisseling tussen Land en SVb c.q. de meerjaren raming 2015-2020 blijkt dat de liquiditeitsprognose positief is.

Bijlage 2: PEFA scores 2008-2015

Development PEFA- scores

Indicator	2008	2010	2012	2013-2014	2015
1. Credibility of the Budget					
PI-1 Aggregate expenditure out-turn compared to original approved budget	A	B	A	A	B
PI-2 Composition of expenditure out-turn compared to original approved budget	A	A	A	A	A
PI-3 Aggregate revenue out-turn compared to original approved budget	A	C	A	A	A
PI-4 Stock and monitoring of expenditure payment arrears	A	A	A	A	B
2. Key Cross-Cutting Issues - Comprehensiveness and Transparency					
PI-5 Classification of the budget	A	A	A	B	A
PI-6 Comprehensiveness of information included in budget documentation	A	B	B	B	B
PI-7 Extent of unreported government operations	A	A	A	A	A
PI-8 Transparency of inter-governmental fiscal relations	na	na	na	na	na
PI-9 Oversight of aggregate fiscal risk from other public sector entities	C	C	B	B	C
PI-10 Public access to key fiscal information	C	B	A	A	B
3. Budget Cycle					
3.1 Policy Based Budgeting					
PI-11 Orderliness and participation in the annual budget process	C	C	C	C	C+
PI-12 Multi-year perspective in fiscal planning, expenditure policy and budgeting	B	C	B	B	D+
3.2 Predictability and Control in Budget Execution					
PI-13 Transparency of taxpayer obligations and liabilities	A	A	A	A	A
PI-14 Effectiveness of measures for taxpayer registration and tax assessment	B	B	B	B	B
PI-15 Effectiveness in collection of tax payments	B	no score	B	B	B
PI-16 Predictability in the availability of funds for commitment For expenditures	A	B	B	B	B+
PI-17 Recording and management of cash balances, debt and guarantees	A	A	A	A	B+
PI-18 Effectiveness of payroll controls	C	C	A	A	D+
PI-19 Competition, value for money and controls in procurement	C	D	C	C	C+
PI-20 Effectiveness of internal controls for non-salary expenditure	A	B	B	B	C
PI-21 Effectiveness of internal audit	C	D	D	D	D+
3.3 Accounting, Recording and Reporting					
PI-22 Timeliness and regularity of accounts reconciliation	B	B	B	B	B+
PI-23 Availability of information on resources received by service delivery units	A	A	A	A	D+
PI-24 Quality and timeliness of in-year budget reports	C	D	B	B	B
PI-25 Quality and timeliness of annual financial statements	D	D	B	B	D+
3.4 External Scrutiny and Audit					
PI-26 Scope, nature and follow-up of external audit	D	D	B	B	D+
PI-27 Legislative scrutiny of the annual budget law	B	B	B	B	D+
PI-28 Legislative scrutiny of external audit reports	D	D	D	B	D+

Note: Period 2008- 2014 EU Assessment, Year 2015 Baseline self- assessment